

Viite: Sähköpostitse saapunut pyyntö 25.4.2024, ympäristövaliokunnan asiantuntijakuuleminen 3.5.2024.

Teknologiateollisuus ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 41/2024 vp)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasioissa. Alla on esitetty huomioitamme lausuttavina olevaan hallituksen esitykseen.

Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

- Teknologiateollisuus ry kannattaa hallituksen esityksen mukaisia luonnonsuojelulain muutoksia.
- Muutoksilla pyritään sujuvoittamaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksia koskevien viranomais- ja lupaprosesseja, mikä nopeuttaa fossiilisista polttoaineista irtautumista ja energiasektorin huoltovarmuuden vahvistumista Suomessa.
- Teknologiateollisuus ry näkee hyvänä, että kaikki uusiutuvan energian hankkeet kuuluisivat jatkossa erittäin tärkeän yleisen edun piiriin.
- Ehdotus hankkeen asiaankuuluvien arviointien (YVA ja Natura 2000) yhdistämisestä samaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn on perusteltu.
- Erityisen tärkeä ja kannatettava on toimivaltaiselle viranomaiselle annettava määräys siitä, että YVA-selostukseen sisällytettävien tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta on annettava lausunto kerralla eikä vaatimuksia saisi laajentaa myöhemmin.
- Ehdotus lain voimaantulosta 1.7.2024 on kannatettava. Haluamme lopuksi vielä muistuttaa, että toimivan sääntelyn toteuttaminen edellyttää riittävät viranomaisresurssit

Esityksen tausta

Uusiutuvan energian RED III -direktiivin luonnonsuojelulainsäädäntöön liittyvät muutokset on pantava täytäntöön 1.7.2024 mennessä. Nyt esitetään luonnonsuojelulakiin säännöstä, jonka mukaan uusiutuvan energian hankkeen ympäristövaikutukset ja Natura-arviointi olisi suoritettava aina yhdessä. Arvioinnit tehtäisiin samassa yhteydessä aina, jos kyse olisi ympäristövaikutusten arviointia edellyttävästä uusiutuvan energian tuotantolaitosten, eri uusiutuvia energialähteitä yhdistävien laitosten, lämpöpumppujen ja samalla paikalla sijaitsevien energiavarastojen, rakentamista, päivittämistä ja käyttöä koskevasta hankkeesta tai tällaisten laitosten, lämpöpumppujen ja varastojen sähköverkkoon liittämistä ja uusiutuvan energian lämmitys- ja jäähdytysverkkoihin liittämistä koskevasta hankkeesta.

Lisäksi EU:n luonnonsuojeludirektiivin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyvää erittäin tärkeän yleisen edun käsitettä tarkennettaisiin siten, että uusiutuvan energian hankkeet kuuluisivat aina sen piiriin. Erittäin tärkeän yleisen edun hankkeille voidaan tarvittaessa myöntää poikkeuksia luonnonsuojelulain lajisuojeluun ja Natura 2000 -verkostoon liittyvistä säännöksistä.

Alla on esitetty säännöskohtaiset huomiot ehdotetuista muutoksista.

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi (35 §)

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että RED II -direktiivin uuden 16 b artiklan edellyttämällä tavalla Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien vaikutusten arviointi tehtäisiin aina ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteydessä. Kun ympäristövaikutusten arviointi ja Natura -arviointi tehtäisiin samanaikaisesti, sujuvoitaisi ja toiveiden mukaan myös nopeuttaisi hankkeiden lupiin ja hallintoon liittyviä viranomaisprosesseja.

Teknolohiateollisuuden yritykset ovat sekä energian käyttäjiä, että kehittävät ja toteuttavat teknologisia ratkaisuja uusiutuvan energian tuotantoon. Myös luvitukseen liittyviä asiantuntijapalveluita tarjoavat suunnittelu- ja konsultointiyritykset kuuluvat toimialaan. Teknolohiateollisuus ry pitääkin kannatettavana, että uusiutuvan energian hankkeiden valmistelu-, selvitys- ja lupaprosessia sujuvoitetaan.

Luvan myöntäminen sekä suunnitelman hyväksyminen ja vahvistaminen (39 §)

Suomessa on hyvät edellytykset kasvattaa uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa energian tuotantoa. Laajasti jaettu näkemys on, että sekä fossiilittoman energian kysyntä että tarjonta kasvavat merkittävästi tulevaisuudessa. Merkittävänä kysyntää kasvattavina ajureina toimivat teollisuuden prosessien ja liikenteen ja sähköistyminen. Tarjontapotentialissa korostuvat tuuli- ja aurinkovoimahankkeet bioenergiaratkaisujen ohella. Myös riittävä varasto- ja siirtokapasiteetti on olennaista yhä sääriippuvaisemmaksi muodostuvan energiajärjestelmän toimitusvarmuuden kannalta.

Pykälään 39 ehdotetaan lisättäväksi RED II -direktiivin 16 f artiklan edellyttämällä tavalla uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin, että uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja käytön, tällaisten laitosten verkkoon liittämisen, asiaankuuluvan verkon ja energiavarastojen katsotaan olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia hankkeita ja palvelevan kansanterveyttä ja turvallisuutta.

Teknologiateollisuus ry näkee hyvänä, että kaikki uusiutuvan energian hankkeet kuuluisivat jatkossa erittäin tärkeän yleisen edun piiriin, joka edesauttaa osaltaan siirtymää puhtaaseen tuotantoon, energiaomavaraisuuteen ja auttaa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. On tärkeää, että käsite kattaa kaikki uusiutuvan energian hankkeet teknologianeutraalisti.

Haluamme kuitenkin esittää huomiona, että 39 § osalta tulisi tehdä vähintään perusteluosaan tarkennusta. Direktiivissä nimittäin puhutaan 16 f kohdassa laajasti ottaen liittynästä verkkoon ja verkosta kokonaisuudessaan. Olisi tärkeää tuoda selkeästi esiin direktiivissä tarkoitettu tulkinta, jonka mukaan verkolla ei yksiselitteisesti tarkoiteta tämän kohdan tai muutenkaan direktiivin osalta vain sähköverkkoa ja sähkön varastointia. Perusteluosassa tulisiikin täsmentää, että luvituskäytäntö tulee koskea myös uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti myös esimerkiksi pumppuvoimalaitoksia sekä uusiutuvan kaasun ja biogeenisen hiilidioksidin kuljetusverkkoja, niiden välivarastointia ja varastointiin tähtääviä toimia.

Eläinlajien rauhoitus (70 §)

Luonnonsuojelulain 70 §:ään ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisessa tai käytössä aiheutunutta rauhoitetun eläimen tappamista tai häirintää ei pidetä tahallisenä, jos kyseisen tuotantolaitoksen rakentamisen ja toiminnan aikana on toteutettu asianmukaiset toimenpiteet tällaisten tappamisen välttämiseksi tai häiriöiden estämiseksi.

Olisi hyvä, että lisäyksessä mainitut asianmukaiset toimenpiteet olisi määritelty tarkemmin, jotta hankkeen toteuttajalla on jo suunnitteluvaiheessa ymmärrys vaatimuksista eikä jälkikäteen nouse asiassa epäselvyyksiä puolin ja toisin. Vaadittuja toimenpiteitä tarkennetaan tarvittaessa tapauskohtaisesti. Tarkempi määrittely auttaisi luomaan toimintatapoja, joilla negatiivisia vaikutuksia voidaan välttää ja lieventää.

Muutosten toimeenpano

Lakia ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.7.2024. Aikataulu on kannatettava. Haluamme lopuksi vielä muistuttaa, että toimivan sääntelyn toteuttaminen edellyttää riittävät viranomaisresurssit

Lisätiedot:

Helena Soimakallio, johtaja, kestävä kasvu, Teknologiateollisuus ry
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi ja puhelin: 040 - 550 7706